

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף יג

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

הערה חשובה: המילים המודגשות הן תמצית העניינים וניתן לקרוא אותן בפני עצמן כסיכום מהיר.

דף יג

מנין שצרות ערוה חזרות ופוטרות צרותיהן

נתבאר, שהערוה פטורה מיבום, ופוטרת גם צרותיה, כגון אם מת ראובן בלא בנים, והיו לו מספר נשים, אם אחת מהן ערוה אצל שמעון אחיו, כשם שהיא פטורה מהיבום ואסורה לשמעון אחיו, כך כל צרותיה פטורות מהיבום ואסורות לשמעון אחיו.

וכמו כן נתבאר, שצרת ערוה גם כן פוטרת צרותיה, כגון אם היה להם אח נוסף כגון לוי, שלא היתה אצלו האשה ערוה, הוא מייבם את אחת מהנשים.

ואם אחר כך מת לוי בלא בנים, אף על פי שלא ייבם את האשה שהיא ערוה אצל שמעון, אלא אחת מצרותיה, אותה צרה שנאסרה לשמעון כשהיתה אשת ראובן, גם עתה כשהיא באה ליבום מנישואי שמעון, היא פטורה מהיבום, ואסורה לשמעון, וכשם שהיא פטורה מהיבום כך היא פוטרת את כל צרותיה מהיבום, וכולן אסורות לשמעון.

לדברי רב יהודה, ענין זה שהצרה חוזרת ופוטרת את צרותיה, למד מהכתוב "לְצָרֵי", המלמד שהתורה רבתה צרות הרבה.

ולדברי רב אשי, ענין זה, שהצרה חוזרת ופוטרת את צרותיה למד **מסברא**. שכן הסיבה לכך שצרת ערוה עצמה פטורה מיבום, כי אחת מהנשים הבאות ליבום היא ערוה ליבם, וכשאחת הנשים היא ערוה לו, אין יבום לשום אשה.

ומהטעם הזה עצמו יש לפטור גם את צרות הצרה, **שהרי הצרה עצמה היא אחת מהנשים הבאות ליבום, וכשנפטרה תחילה ביבום ראשון כשהיתה צרת ערוה, נאסרה היא עצמה על היבם, והרי היא לו ערוה אשת אח. ומעתה גם כל הנשים שעמה אסורות כדין צרות ערוה.**

צרת ערוה שנתגרשה

נתבאר, שאם היה ראובן נשוי שתי נשים, שאחת מהן היא ערוה אצל שמעון אחיו כגון שהיא בת שמעון, ומת ראובן בלא בנים, כשם ששמעון אינו מייבם את הערוה, כך הוא אינו מייבם את צרתה.

ולדעת משנתנו, כל זה שבשעת המיתה היו ערוות שמעון וצרתה נשואות לראובן המת. אבל **אם קודם מותו כבר גירש ראובן את ערוות שמעון אחיו, מאחר שבשעת מיתה לא היתה האשה הנותרת צרת ערוה, היא מתייבמת, כי שעת המיתה היא שקובעת [=מיתה מפלת].**

ולדעת רבי ירמיה, התנא של המשנה בדף ל' חולק על משנתנו, ואומר, שכל שהיתה האשה צרת ערוה שעה אחת, אפילו אם קודם מותו גירש ראובן את הערוה, הצרה אסורה להתייבם [=נישואין מפילים].

ורבא אמר, שהמשנה בדף ל' אינה חולקת על משנתנו, אלא שבמשנה שם הביא התנא מקרה פשוט יותר, שמעולם לא היתה הצרה צרת ערוה. והמשנה כאן הביאה מקרה מחודש יותר, שהיתה צרה, אבל נתגרשה קודם המיתה [=וזה ואין צריך לומר זו קתני].

ממאנת למאמרו ואינה ממאנת לזיקתו

מדין תורה, היבם קונה את היבמה בביאה בלבד, וחכמים תקנו, שתחילה יקדש אותה בכסף, וקידושין אלו נקראים מאמר.

וגדולה שעשה בה היבם מאמר, אף שמדין תורה אין בכך כלום, ועדיין היא עומדת ליבום או לחליצה, תקנת חכמים היא, שמאחר שעשה בה מאמר, לא יחלוץ לה, אלא אם כן נותן לה תחילה גט להפקיע את המאמר.

ולדברי רבי אושעיא, יתומה קטנה שקידושיה למת היו מדרבנן, אם עשה בה היבם מאמר, מועיל לה גם המיאון להפקיע את המאמר, וכשמיאנה, חולצת בלא גט.

ודווקא את המאמר המיאון מפקיע, אבל אינו

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף יג

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

מפקיע את הקידושין של המת, לומר לא נתקדשה למת מעולם, ויוצאת אף בלא חליצה מהיבם, אלא חליצה היא צריכה.

כל היכולה למאן ולא מיאנה

נתבאר, שיתומה קטנה, קידושיה קידושין

דרבנן בלבד, ויכולה לצאת במיאון.

וכשמת אחד האחים בלא בנים, והיו לו שתי נשים, האחת ערוה ליבם, ואחת צרתה. וזו שהיא ערוה ליבם היא קטנה, שלא היתה מקודשת למת קידושי תורה, אלא רק קידושין דרבנן. מדין תורה לא היתה אשת המת, ואם כן צרתה אינה צרת ערוה, וזקוקה ליבום או לחליצה.

אלא מאחר שמדרבנן היא צרת ערוה, אמרו חכמים שלא תתייבם, וכדי שתהא מותרת לשאר בני אדם, היא חולצת.

הדברים הללו מבוארים במשנתנו, ומתחילה אמרו שיש להביא מהם ראיה לדברי רבי אושעיא, שהקטנה הנופלת ליבום אינה יכולה למאן בקידושין הראשונים של המת. שכן, אם היא יכולה למאן בהם, למה אמרו חכמים שלא תתייבם צרתה, היו מתקנים שהיא תמאן וכך תוכל צרתה להתייבם.

ודחו זאת ואמרו, שאפשר שבמקום שהקטנה נופלת ליבום לבדה, או שאינה ערוה, יכולה היא למאן בקידושין ראשונים גם אחר מיתת הבעל הראשון, ובכך יוצאת מהיבם בלא חליצה, שלא כדברי רבי אושעיא.

ורק באופן הזה, שהיתה הקטנה ערוה, וקודם המיאון אסרנו את צרתה להתייבם משום צרת ערוה, בזה אמרו חכמים שאחר המיתה לא תוכל למאן, להפקיע הקידושין הראשונים, להתיר את הצרה, כי אם תהא הצרה מותרת, יהא הדבר נראה כאילו מתירים צרת ערוה.

שש עריות חמורות שלעולם צרותיהן מותרות יש עריות, שהן אסורות לכל האחים מהאב בשווה, ואי אפשר שיהיו נשואות לאחד מהאחים, ואסורות לאחרים, ואם כן לעולם לא יפלו לפני האחים ליבום, ולא יאסרו צרותיהן.

ואף אם כנס אותן אחד מהאחים אין לו קידושין בהן ואין צרותיהן נחשבות צרות ערוה.

וכשהן נשואות לאחרים המותרים בהן, ומתו בעליהן, צרותיהן מותרות, שהרי אין הערוה אוסרת את צרתה אלא כשנופלת עמה ליבום, אבל כשאין יבום, אין הצרה אסורה.

ואלו הן העריות הללו.

א. אמו.

אמו של אחד מהאחים אסורה לכל האחים מהאב, אף אם אינה אמא שלהם, כי מכל מקום היא אצלם כאשת האב, שהיא אסורה לכל האחים.

ב. אשת אביו.

אשת האב אסורה לכל האחים בני האב בשווה, כי לכולם היא אשת האב.

ג. אחות אביו.

אחות האב אסורה לכל האחים בני האב בשווה, כי לכולם היא אחות האב.

ד. אחותו מאביו.

אחות מאביו אסורה לכל האחים בני האב בשווה, כי לכולם היא אחות מאביו.

ה. אשת אחי אביו.

אשת אחי אביו אסורה לכל האחים בני האב בשווה, כי לכולם היא אשת אחי אביו.

ו. אשת אחיו מאביו שיש לו בנים.

אשת אחיו מאביו שיש לו בנים, אסורה לכל האחים בני אביו בשווה, כי לכולם היא אשת אחיו שיש לו בנים.

בית שמאי מתירים את הצרות לאחים

עד עתה נתבאר, שכשנפלו ליבום ערוה וצרותיה, כשם שהערוה פטורה מהיבום, כך כל צרותיה פטורות מהיבום.

לדעת הברייתא בדף ג', דין זה למד מהריבוי "לְצָרָר".

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף יג

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

ולדעת רבי בדף ח', דין זה למד מהמיעוט "ולקחה". ומבואר במשנתנו, שזו היא דעת בית הלל שהלכה כמותם כפי שנתבאר בדף ט'. אבל בית שמאי חולקים, ואומרים, שרק הערוה עצמה אסורה ליבם, אבל צרותיה מותרות לו כשאר יבמות, ואחת מהן חולצת או מתייבמת. ולהלן יתבאר בעזה"י, מהיכן למדו זאת בית שמאי.

א. "לא תהיה אשת הַמַּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר".

לדברי רבי שמעון בן פזי, טעמם של בית שמאי מהכתוב, "כִּי יָשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וַיָּמַת אֶחָד מֵהֶם וַיִּבֶן אֶיֶן לוֹ לֹא תִהְיֶה אִשְׁתֵּי הַמַּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמָה יְבֵא עָלֶיהָ וְלִקְחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וַיְבָמָה" (דברים כ"ה ה'). שלדעתם, משמעות הכתוב "אִשְׁתֵּי הַמַּת הַחוּצָה" הוא אשת המת החיצונית, וכך הוא ביאור הכתוב, **לא תהא אשת המת החיצונית לאיש זר, אלא תתייבם.**

ומתוך כך שאמר הכתוב שהאשה החיצונית תתייבם, משמע שיש כאן אשה פנימית שאינה מתייבמת, והכוונה לאשה שהיא קרובה ליבם, ולכן אינה מתייבמת, ואף על פי כן צרתה שהיא חיצונית, מתייבמת, ומכאן שצרת ערוה מתייבמת.

ובהמשך יתבאר בעזה"י מדוע בית הלל לא למדו כן. והמסקנה היא, כי למדו מהכתוב הזה לרבות ארוסה ליבום.

ב. אין איסור חל על איסור.

לדברי רבא, טעמם של בית שמאי משום שאין איסור חל על איסור.

וכשתחילה היתה אסורה ליבם משום אשת האח, ואחר כך נוספה בה ערוה אחרת, כגון שנשא היבם את אחותה, ונעשית היבמה גם אחות אשתו, מאחר שאין איסור חל על איסור, לא חל עליה איסור אחות אשתו, ויש בה רק איסור אשת אח, ואם כן אינה כערוה שתאסור צרותיה.

ואם תחילה היתה אסורה ליבם משום ערוה, כגון שהיא בתו של יבם, ואחר כך נישאת לאחיו, לא חל עליה איסור אשת אח, ואם כן אצל היבם שהוא אביה אינה נחשבת כלל אשת אחיו שיהא בה דין יבום, ונמצא שלענין יבום צרותיה אינן צרות ערוה.

אין קידושין תופסים ביבמה

רוב הנשים שאסורות איסור לא תעשה בלבד שאין בו כרת, כגון אלמנה לכהן גדול, וגרושה אף לכהן הדיוט, וממזרת לישראל, אם התקדשו באיסור תופסים בהן קידושין.

ואמר רב יהודה אמר רב, שהיבמה קודם יבום או חליצה, יוצאת מכלל זה, אף על פי שאסורה לשאר בני אדם באיסור לא תעשה בלבד, "לא תהיה אשת הַמַּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר", אין קידושין של זר תופסים בה, שנאמר "לא תהיה", כלומר לא יהא בה הויה וקנין.

ומתחילה אמרו, שדין זה למד מהכתוב, "לא תהיה אשת הַמַּת הַחוּצָה", שמשמעות הכתוב "הַחוּצָה" כמו למי שהוא בחוץ, כלומר לא תהא קנויה לקידושין למי שהוא בחוץ, שאינו יבמה.

ואם כן, זה טעמם של בית הלל, שלא לדרוש כבית שמאי, "אִשְׁתֵּי הַמַּת הַחוּצָה" היינו האשה החיצונית.

ואף על פי שלא נאמר "לחוץ" אלא "הַחוּצָה", כל מקום שנאמר "הַחוּצָה" הרי זה כמו שנאמר "לחוץ", כמאמר רבי נחמיה, שכל תיבה שצריכה למ"ד בראשה, הטיל לה הכתוב ה"א בסופה, והמשמעות אחת.

ומסקנת הסוגיה, שדין זה שאין קידושין תופסים ביבמה, למד ממה שנאמר, "לא תהיה אשת הַמַּת ... לְאִישׁ זָר", לומר לא יהא בה הויה וקנין לזר, אבל המילה "הַחוּצָה" באה ללמד דבר אחר.

כל תיבה שצריכה למ"ד בתחלתה

הטיל לה הכתוב ה"א בסופה

רבי נחמיה אומר, כל תיבה שצריכה למ"ד בתחלתה, הטיל לה הכתוב ה"א בסופה. ובבית מדרשו של רבי ישמעאל למדו את הדוגמאות הבאות.

א. "וַיִּסְעוּ מֵאֵילָם וַיָּבֹאוּ כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַּר סִין אֲשֶׁר בֵּין אֵילָם וּבֵין סִינַי בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לְצֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות ט"ז א.). "וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה וְשָׁם שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה עֵינַת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף יג

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

המ"ס" (שמות ט"ו כ"ז).

ב. "ויאמר יעקב כִּאֲשֶׁר רָאָם מִתְּנֶה אֶלְקִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא **מִתְּנִים**" (בראשית ל"ב ג'). "וַיְדוּד בָּא **מִתְּנִימָה** וַאֲבִשָׁלִם עָבַר אֶת הַיַּרְדֵּן הוּא וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ" (שמואל ב' י"ז כ"ד).

ג. "וַיָּשֶׁב בְּמִדְבַר פָּאֲרָן וַתִּקַּח לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ **מִצְרַיִם**" (בראשית כ"א כ"א). "וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם **מִצְרַיִמָה** לְגוֹר שָׁם כִּי כָבֵד הָרַעַב בְּאֶרֶץ" (בראשית י"ב י').

ד. "וַעַל דִּיבּוֹן וַעַל נְבוֹ וַעַל בֵּית דִּבְלַתִּים" (ירמיה מ"ח כ"ב). "וַיִּסְעוּ מִדִּיבּוֹן גָּד וַיַּחֲנוּ בְּעַלְמֵן **דִּבְלַתִּימָה**" (במדבר ל"ג מ"ו).

ה. "וַאֲלֹה נוֹלְדוּ לוֹ **בִּירוּשָׁלַיִם** שְׁמֵעָא וְשׁוּבָב וְנָתַן וְשָׁלְמָה אַרְבָּעָה לְבַת שׁוּעָ בַת עַמְיָאֵל" (דה"י א' ג' ה'). "אַחַר זֶה שָׁלַח סַנְחֲרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עֲבָדָיו **ירוּשָׁלַיִמָה** וְהוּא עַל לְכִישׁ וְכָל מְמַשְׁלָתוֹ עִמּוֹ עַל יַחְזִקְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַעַל כָּל יְהוּדָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם לְאִמְרֵי" (דה"י ל"ב ט').

ו. "בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ **מִדְבַר סִינַי**" (שמות י"ט א'). "וַיִּלְמְזְרַח יֹשֵׁב עַד לְבֹא **מִדְבַרָה** לְמֹן הַנֶּהָר פָּרַת כִּי מִקְנֵיהֶם רָבוּ בְּאֶרֶץ גִּלְעָד" (דה"י א' ה' ט').

אלמנה מן האירוסין זקוקה ליבום

נתבאר, שמי שמת בלא בנים, נשותיו זקוקות ליבום. ולא רק נשים שכנס לנישואין זקוקות ליבום, אלא אף נשים שאירס בקידושין בלבד, ועדיין לא כנס לנישואין, זקוקות ליבום.

וענין זה למד מהכתוב "לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר", שמשמעות הכתוב "אשת המת החוצה" הוא האשה החיצונית, והכוונה לאשה שקידש בלבד ועדיין לא כנס, ואפילו היא זקוקה ליבום, ולא תהא לאיש זר.

וזהו טעמם של בית הלל, שלא לדרוש מהכתוב הזה להתיר את צרת הערוה, כי הוא נדרש ללמד על אלמנה מאירוסין שהיא זקוקה ליבום.

ובית שמאי אומרים, שמתוך כך שלא נאמר "חוצה" ונאמר "החוצה", יש ללמוד את שני הדברים.

צרות ערוה שחלצו

לדעת בית שמאי, צרות ערוה זקוקות ליבום, ואם כן, אם חלצו, הרי הן כשאר יבמות שחלצו, שהן אסורות לכהן.

ולדעת בית הלל, צרות ערוה פטורות מהיבום, ואם כן, אם חלצו, הרי הן כאשה שחלצה למי שאינו יבמה, שאין חליצתה כלום, ועדיין מותרות הן לכהן הדיוט, כשאר אלמנות שלא חלצו.

ודעת רבי יוחנן בן נורי כדעת בית הלל, שמדין תורה צרות ערוה פטורות מיבום. אולם לדעתו, תקנת חכמים היא, שיהיו חולצות, ומאחר שזקוקות הן לחליצה מתקנת חכמים, החולצות נחשבת כחלוצה, ואסורה לכהן.

ואמרו שהסיבה שנשנו דברי בית שמאי ובית הלל אלו במשנתנו כדי ללמד שלדעת בית הלל לא תקנו חליצה לצרת ערוה.

צרות ערוה שנתייבמו

לדעת בית שמאי, צרות ערוה זקוקות ליבום, ואם כן, אם נתייבמו, הרי הן כשאר יבמות שנתייבמו, שהן מותרות ליבם, ואם לאחר מכן נתאלמנו מהיבם, מותרות הן לכהן הדיוט, כשאר אלמנות.

ולדעת בית הלל, צרות ערוה פטורות מהיבום, ומאחר שהן פטורות, הן אסורות ליבם באיסור אשת אח שיש בו כרת. ואם נתייבמה הצרה הזו, מאחר שהיתה הבעילה אסורה, היא נעשית זונה, וכבר מעכשיו היא אסורה לכהן.

ואמרו שאף שדין צרת ערוה שנתייבמה פשוט הוא כל אחד לפי שיטתו, נשנה הדבר במשנתנו, אגב ששנו בה דין צרת ערוה שחלצה.

"לא תתגדדו"

אמרה תורה, "בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא תִשְׁיִמוּ קִרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמַת" (דברים י"ד א'). ושני דינים למדו מהכתוב הזה.

א. גדידה פירושה חבורה ומכה. והכתוב "לא תתגדדו ... לַמַּת" מלמד, שאסור לאדם לחבול בעצמו מחמת צערו על מתו.

ב. אגודה היא קבוצה של בני אדם. והכתוב "לא

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף יג

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

תְּתַגְדְּדוּ מלמד, שלא יעשו ישראל אגודות אגודות, להיות נוהגים כל אגודה מנהג אחר, ונראים שלכל אחת תורה אחרת, אלא יהיו כולם יחד במנהג אחד.

ובדף י"ד יתבאר בעזה"י באיזה אופן אסורים לעשות אגודות אגודות.

ואין לומר שבא הכתוב "לא תְּתַגְדְּדוּ" ללמד רק אחד משני הדינים הללו. כי אם היה בא ללמד רק את הדין הראשון, שאסור לאדם לחבול בעצמו מחמת צערו על המת, היה לו לכתוב "לא תגודדו". ואם היה בא ללמד רק את הדין השני, שלא יהיו ישראל אגודות אגודות, היה לו לכתוב "לא תגודדו". אבל עכשיו שנכתב "לא תְּתַגְדְּדוּ", הרי זה מלמד את שני הדינים הללו.

קריאת המגילה בזמנים שונים

במסכת מגילה מבואר, שיש חמישה זמנים לקריאת המגילה. בני כרכים מוקפים חומה, קוראים אותה בחמישה עשר באדר. ובני עיירות גדולות שאינן מוקפות חומה, קוראים אותה בארבעה עשר באדר. ופעמים בני הכפרים רשאים להקדים, פעמים ליום שלושה עשר באדר, ופעמים ליום שנים עשר באדר, ופעמים ליום אחד עשר באדר, כמבואר שם.

ואמר שם רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן, שהדבר למד מהכתוב, "לְקִים אֶת יְמֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה בְּזַמְנֵיהֶם" (אסתר ט' ל"א), כלומר זמנים הרבה תיקנו להם חכמים, וכל אחד יש לו לקרוא בזמן שתקנו לו, ולא לשנות.

וריש לקיש הקשה לרבי יוחנן, היאך תקנו חכמים תקנה כזו, שיהיו מקצת ישראל קוראים את המגילה ביום זה, ומקצתם ביום זה, הלא לכאורה עוברים הם בכך על הכתוב "לא תְּתַגְדְּדוּ", האוסר לישראל להיעשות אגודות אגודות, להיות נוהגים כל אגודה מנהג אחר, ונראים שלכל אחת תורה אחרת.

והתשובה על השאלה הזו תתבאר בעזה"י בדף י"ד, מתוך דברי אב"י ורבא, המלמדים באיזה אופן אסורים לעשות אגודות אגודות, שאינו מתקיים כאן.

כשניתן להקשות משתי משניות

יש להקשות מהמוקדמת

נתבאר שריש לקיש שאל את רבי יוחנן, היאך תקנו חכמים זמנים שונים לקריאת המגילה, ולא נמנעו מחמת הכתוב "לא תְּתַגְדְּדוּ".

ואמר לו על כך רבי יוחנן, שהיה לו להקשות קושיה כעין זו ממשנה מוקדמת למשנה במסכת מגילה, כלומר ממה ששנינו במסכת פסחים, שיש חילוקי מנהגים בענין עשיית מלאכה בערבי פסחים, מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושים, מקום שנהגו שלא לעשות אין עושים.

ואמר לו ריש לקיש, שממשנה זו לא הקשה, כי לא נאמר בה שתקנו חכמים שבמקום מסוים לא יעשו מלאכה ובמקום מסוים מותר, אלא בני האדם נהגו כן מעצמם, ובמה שנהגו מעצמם אין הדבר נראה כשתי תורות כשיש חילוקי מנהגים בין המקומות.

אבל קריאת מגילה, שחכמים תקנו בה חילוקי זמנים בין המקומות, יש לשאול, למה לא נמנעו משום שנאמר "לא תְּתַגְדְּדוּ".

עשיית מלאכה בליל ארבעה עשר בניסן

שנינו במסכת פסחים, שנחלקו בית שמאי ובית הלל, אם מותר לעשות מלאכה בליל ארבעה עשר בניסן שהוא ליל בדיקת חמץ. בית שמאי אוסרים. ובית הלל מתירים.

ואף אם יש העושים כבית שמאי, ויש העושים כבית הלל, אין כאן משום "לא תְּתַגְדְּדוּ", כי אף שאלו עושים מלאכה ואלו אינם עושים, אין הדבר נראה כשתי תורות, כי הרואה אומר, זה שאין עושה מלאכה, אין לו מה לעשות, ולא מחמת איסור שובת ממלאכתו.

לכאורה כך השיב ריש לקיש לרבי יוחנן, כששאל אותו רבי יוחנן, למה לא הקשה לו מהדין הזה.